

**BRUSSELSE RAAD VOOR GELIJKHEID
TUSSEN VROUWEN EN MANNEN**
BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

Verlagen van de conferentie van 11 oktober 2023

**“WELK GENDER VOOR DE BALANS
VAN HET BRUSSELS GEWESTBELEID?”**

Brusselse Raad voor Gelijkeheid tussen Vrouwen en Mannen
Bischoffsheimlaan 26 – 1000 Brussel
Tel.: 02.205 68 68 – brupartners@brupartners.brussels
<http://www.adviesraad-gelijke-kansen.irisnet.be/>

Bij de viering van zijn 10de verjaardag maakt de Raad de balans op van de voorbije legislatuur (5 jaar)

De Raad voor Gelijkheid tussen Vrouwen en Mannen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (RGVM)

is het orgaan bij uitstek om kwesties te behandelen die verband houden met de gelijkheid tussen vrouwen en mannen. Deze Raad werd opgericht in 2012 en is actief sinds 2013. Zijn opdracht bestaat erin adviezen en aanbevelingen te formuleren over alle materies die een impact kunnen hebben op de gelijkheid tussen vrouwen en mannen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Om zijn tiende verjaardag te vieren en [terug te blikken op de verbintenissen die de Brusselse regering bij het begin van haar legislatuur is aangegaan wat betreft de gelijkheid van mannen en vrouwen](#), mocht de Raad op 11 oktober 2023, nadat dhr. **Rachid Madrane**, voorzitter van het Brussels Parlement, een welkomstwoord had gehouden, mevr. **Nawal Ben Hamou**, staatssecretaris voor Gelijke Kansen, en de ministers en staatssecretarissen van het Brussels Gewest, **Bernard Clerfayt, Sven Gatz, Rudi Vervoort, Ans Persoons, Alain Maron, Barbara Trachte** en **Elke Van den Brandt** verwelkomen.

Nadat mevr. **Alicia Schmit**, ondervoorzitster van de RGVM, mevr. **Eva Sahin**, voormalig voorzitster van de RGVM en mevr. **Kelly Timperman**, huidig voorzitster van de RGVM, de Raad en de eisen van het memorandum hadden voorgesteld, namen de ministers en staatssecretarissen van het Gewest het woord om de balans op te maken van hun beleid op het vlak van gelijkheid tussen vrouwen en mannen en hun vooruitzichten voor het einde van de legislatuur 2019-2024 te presenteren.

Naast die presentaties was er ruimte voor interacties en discussies met de ministers en staatssecretarissen, met als moderatoren mevr. **Isabella Lenarduzzi**, lid van het bureau van de RGVM, en dhr. **Frans De Keyser**, voormalig ondervoorzitter van de RGVM.

De ochtendvergadering werd geopend door de voorzitster van de RGVM, mevr. **Kelly Timperman**, en hij werd afgesloten door zijn ondervoorzitter, dhr. **Jean-François Neven**.

Fotografie: **Yannick Coppens**

Opstelling van de handelingen: **Caroline Watillon**

Het memorandum van de RGVM is beschikbaar op zijn website:

[Raad voor Gelijkheid tussen Vrouwen en Mannen](#)

Inleiding door Kelly Timperman , voorzitter van de Brusselse Raad voor Gelijkheid tussen Vrouwen en Mannen	4
Moderatoren van de conferentie, Isabella Lenarduzzi en Frans De Keyser	5
Welkomstwoord door Rachid Madrane , voorzitter van het Brussels Parlement	6
De RGVM: 10-jarig bestaan, 10 jaar eisen stellen! Door Alicia Schmit , ondervoorzitter, Eva Sahin , bestuurslid, en Kelly Timperman , voorzitter	7
1. Nawal Ben Hamou , staatssecretaris voor Gelijke Kansen en Huisvesting	11
2. Bernard Clerfayt , minister van Werk, Beroepsopleiding en Digitale Transitie	14
3. Sven Gatz , minister van Financiën, Begroting en Ambtenarenzaken	16
4. Rudi Vervoort , minister-president, belast met Kinderopvang bij COCOF (Franse Gemeenschapscommissie)	18
5. Ans Persoons , staatssecretaris, belast met Stedenbouw en Erfgoed, Brandbestrijding en Dringende medische hulp	19
6. Alain Maron , minister van Klimaattransitie, Milieu, Energie, Sociale Actie en Gezondheid	21
7. Barbara Trachte , staatssecretaris voor Economische Transitie en Wetenschappelijk Onderzoek en minister-president van COCOF	24
8. Elke Van den Brandt , minister van Mobiliteit, Openbare Werken en Verkeersveiligheid	26
Conclusie van Jean-François Neven , ondervoorzitter van de RGVM	27
Dankbetuigingen	28
Lijst van acroniemen en Brusselse administraties	28

Inleiding door Kelly Timperman

Voorzitster van de Brusselse Raad voor Gelijkheid tussen Vrouwen en Mannen

“Wat hebben die tien jaar opgeleverd op het vlak van gelijkheid tussen vrouwen en mannen? En wat zijn de nieuwe verbintenissen aan het einde van dit mandaat en daarna?”

De conferentie werd geopend door Kelly Timperman, die erop attent maakte dat de Raad een politieke partner van het Gewest is die zich inzet voor meer gelijkheid tussen vrouwen en mannen. Ze benadrukte de cruciale rol van de Raad als officiële instantie die de Regering advies geeft over gelijkheid in alle bevoegdheidsdomeinen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Dit omvat een breed scala aan gebieden zoals huisvesting, milieu, werkgelegenheid en opleiding, ruimtelijke ordening, mobiliteit, enz.

Ze benadrukte ook het belang van een evenwichtig samengestelde Raad, waarvan sociale partners, de Franstalige en Nederlandstalige vrouwenraden, verenigingen uit het veld en academici deel uitmaken, zodat de Raad adviezen kan formuleren die representatief zijn voor het maatschappelijk middenveld:

“Wij geloven dat een beleid alleen kan slagen als wordt geluisterd naar de mensen in het veld en als dat beleid gebaseerd is op vaststaande feiten”

Vervolgens ging Kelly Timperman nader in op een van de stuwende krachten achter de RGVM, namelijk verontwaardiging:

“Die energie is terug te vinden in de vergaderingen van de Raad. Ik denk trouwens dat sommige ministers, staatssecretarissen of kabinetmedewerkers/-medewerksters zich onze vaak rijke en soms turbulente debatten nog wel herinneren. Maar dat is positief! Verontwaardiging is een weerspiegeling van de overtuiging en wil om dingen te veranderen”

Ze waarschuwde ook voor de wereldwijde crisis: “Als actieve burgers is het onze plicht om actie te ondernemen tegen de democratische crisis en de rechtse trend in de politiek. [...] Overal in de wereld steken democratische crisissen de kop op en die crisissen gaan altijd gepaard met een aantasting van de rechten van minderheden en vrouwen”.

De voorzitter illustreerde dit met verschillende internationale voorbeelden, waaronder Israël, de Verenigde Staten, Italië, Hongarije en het verbod op abortus in Polen sinds 2022. In België verwees ze naar de recente hervormingen die rechtstreeks of onrechtstreeks van invloed zijn op de rechten van vrouwen, zoals de verkorting van de duur van tijdskredieten en de hervorming die tijdskredieten minder toegankelijk maakt voor halftijds tewerkgestelde werknemers/werkneemsters.

Een hernieuwde belangstelling voor de gelijkheid tussen vrouwen en mannen in het Brussels Gewest - Ook na de verkiezingen van juni 2024?

Ondanks dit klimaat van bezuinigingen kreeg de RGVM, tot diens groot genoegen, nog nooit zoveel adviesaanvragen als de afgelopen jaren. Van haar kant toonde de regering zich ook zeer correct. Zo werkte ze een aantal zeer concrete gewestelijke plannen uit, zoals het [plan ter ondersteuning van eenoudergezinnen](#), het [plan ter bestrijding van geweld tegen vrouwen](#) en het [plan voor gendermainstreaming](#).

Tot slot wees de voorzitter van de RGVM erop dat de conferentie niet alleen in het teken stond van tien jaar Raad voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen, maar dat de conferentie ook werd georganiseerd om, in de aanloop naar de verkiezingen, bij de ministers en staatssecretarissen van de Brusselse regering te polsen naar hun verbintenissen en vooruitzichten ter zake.

Moderatoren van de conferentie, Isabella Lenarduzzi en Frans De Keyser

“Als we een egalitair Gewest willen, moet de gelijkheid tussen vrouwen en mannen centraal staan in alle beleidsmaatregelen die worden genomen”

Isabella Lenarduzzi - lid van het bureau van de RGVM en oprichtster van [JUMP](#), dat zich inzet voor een gelijke behandeling van vrouwen en mannen op de werkvloer, voor een duurzame economie en voor een inclusieve samenleving die plaats biedt aan alle vormen van diversiteit.

Frans De Keyser - voormalig ondervoorzitter van de RGVM en werkgeversvertegenwoordiger van de Kamer van Koophandel en het Verbond van Ondernemingen te Brussel ([BECI](#)).

Isabella en Frans zijn allebei ondervoorzitter geweest van de RGVM en blijven op verschillende niveaus en manieren betrokken bij de Raad.

Isabella gaf, als lid van het bureau van de Raad en moderator, de aftrap voor de ochtendvergadering.

Ze ging meteen in op de diepere zin van deze conferentie:

*“De titel van de onderhavige uitnodiging heeft de vorm van een vraag: Welk gender heeft het Brussels gewestelijk beleid? **De Regering moet paritair zijn samengesteld – zoveel is zeker –, maar dat is verre van voldoende! Als we een egalitair Gewest willen, moet de gelijkheid tussen vrouwen en mannen centraal staan in alle beleidsmaatregelen die worden genomen.** De kern van alle vormen van sociale ongelijkheid is de ongelijkheid tussen vrouwen en mannen. Als we alle vormen van ongelijkheid willen wegnemen en we een Gewest willen creëren dat inclusief en rechtvaardig is, is het dus essentieel om de kern van het systeem aan te pakken: de ongelijkheid tussen mannen en vrouwen”.*

Welkomstwoord door Rachid Madrane

Voorzitter van het Brussels Parlement

“Als politici moeten we genderongelijkheid op de agenda zetten, om te proberen de situatie te verbeteren”

De voorzitter van het Brussels Parlement wees erop dat de regering met de oprichting van de RGVM tien jaar geleden de genderdimensie in haar beleid heeft geïntegreerd. Zo maakte hij er attent op *“dat met de hulp van de RGVM wij politici uiterst waakzaam kunnen en zullen blijven om een zo voorbeeldig mogelijk beleid te voeren inzake gendergelijkheid en zo van Brussel een zo inclusief mogelijk gewest te maken”*.

Hij deelde de bevindingen van de Raad wat betreft discriminatie:

“In België hebben vrouwen nog steeds te lijden onder ongelijkheid en discriminatie, een fenomeen dat in tijden van crisis nog toeneemt. Ongunstige economische tijden ondermijnen nog altijd de rechten van vrouwen en minderheden”

Rachid Madrane vestigde vervolgens de aandacht op het feit dat parlementen van wezenlijk belang zijn voor het opstellen van toekomstige wetgevingskaders en riep hen dan ook op om hardnekkig onrecht tegen vrouwen op de politieke agenda te zetten: *“Zo moeten wij politici dit dus genderongelijkheid op de agenda zetten, om te proberen de situatie te verbeteren”*.

Hij benadrukte dat het vroegere adviescomité ruimte heeft gemaakt voor een [vaste commissie voor de gelijke kansen en vrouwenrechten](#), waardoor die nieuwe commissie voortaan beschikt over een wetgevende bevoegdheid en over een controlebevoegdheid over de uitvoerende macht (d.w.z. de regering en haar acties) beschikt. De Commissie heeft een aantal belangrijke projecten gelanceerd, waaronder de strijd tegen cyberpesten en de feminisering van het Brusselse gewestelijke ambtenarenapparaat, evenals de strijd tegen huiselijk geweld, waarbij een resolutie werd aangenomen waarin wordt opgeroepen tot de invoering van een waarschuwingssysteem in samenwerking met apotheken.

Tot slot benadrukte de voorzitter van het Brussels Parlement dat de Commissie de plannen van de Regering ondersteunt, zoals het [plan ter bestrijding van geweld tegen vrouwen](#) en het [actieplan voor de inclusie van LGBTQIA+-personen](#).

De RGVM: 10-jarig bestaan, 10 jaar eisen stellen!

Door Alicia Schmit, ondervoorzitster, Eva Sahin, bestuurslid,
en Kelly Timperman, voorzitter

“Dankzij zijn samenstelling en zijn meerpartijenkennis levert de Raad kwalitatief hoogstaand werk”

a. Inleiding

Op 7 maart 2013, de dag vóór de Internationale Dag van de Rechten van de Vrouw, verhuisde de Raad naar de Gewestelijke Dienst Gelijke Kansen. Sinds 2023 is het ondergebracht bij [Brupartners](#), het Brusselse centrum voor sociaal overleg. Hij behoudt echter zijn onafhankelijkheid, niet alleen ten opzichte van andere adviesraden zoals Brupartners, maar ook ten opzichte van de gewestelijke dienst en ten opzichte van de staatssecretaris voor Gelijke Kansen.

In tien jaar tijd heeft de Raad drie regeringen en drie staatssecretarissen meegemaakt en drie mandaatsperiodes gerealiseerd, over de verschillende legislaturen heen. De drie sprekers schetsten de geschiedenis van de Raad, te beginnen met Alicia Schmit, die het woord nam over de oorsprong, de ontwikkeling en de samenstelling ervan:

b. De oorsprong van de Raad: gendermainstreaming

De RGVM werd opgericht onder druk van aanbevelingen van maatschappelijke organisaties in de nasleep van de Internationale Vrouwenconferentie in Beijing. Die laatste ijverde al voor wat vandaag bekend staat als *gendermainstreaming*, d.w.z. voor een transversale integratie van gendergelijkheidskwesties in al het overheidsbeleid. Dat betekent dat gelijkheid niet langer alleen een zaak is van de bevoegde staatssecretaris, maar dat dit de hele Regering aanbelangt.

1. [Verslagen van de conferenties | Raad voor de Gelijkheid tussen Vrouwen en Mannen](#)

2. [Memorandums | Raad voor de Gelijkheid tussen Vrouwen en Mannen](#)

c. Cijfers en ontwikkelingen van de Raad

Tot nu toe heeft de RGVM:

- **30 adviezen** geformuleerd, waarvan 10 in de afgelopen twee jaar;
- **3 mandaatsperiodes** gerealiseerd;
- **4 initiatiefadviezen** geformuleerd;
- **3 diepgaande studies¹** uitgevoerd:
 1. Studie over de impact van genderstereotypen op de arbeidsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest - 2015;
 2. Studie over de impact van COVID-19 op de ongelijkheden tussen vrouwen en mannen in Brussel - 2021;
 3. Studie over de impact van energie- en waterarmoede op Brusselse vrouwen - 2023;
- **1 reactie geformuleerd op de gewestelijke beleidsverklaring** en **2 memorandums²** opgesteld voor de verschillende legislaturen. Telkens heeft de Raad de nieuwe meerderheden, mondeling of schriftelijk, geïnterpelleerd;
- **7 openbare evenementen** georganiseerd.

Naast de formele adviezen moeten we ook de talrijke hoorzittingen en interpellaties per brief aan de leden van de Regering vermelden. Zo kreeg de Raad in de loop van de jaren steeds meer erkenning:

“Er wordt steeds vaker een beroep gedaan op de Raad om adviezen te formuleren en om zijn deskundigheid te delen in werkgroepen, organen, het Parlement en andere raden [...]. Dit biedt ons veel voldoening en we doen onze uiterste best om het toenemende aantal vragen te beantwoorden”

Daarnaast krijgen de onderzoeken van de Raad aandacht in de media en worden ze gebruikt om actieplannen op te stellen. Hoewel sommige zaadjes die de Raad heeft gezaaid zijn ontkiemd, zoals de steun voor eenoudergezinnen, benadrukte Alicia Schmit dat het nodig is om andere eisen te handhaven, zoals de productie van genderspecifieke gegevens over een aantal kwesties.

d. Samenstelling van de Raad

De Raad is representatief voor het maatschappelijk middenveld en is als volgt samengesteld:

	Aantal
Sociale partners	20
Maatschappelijk middenveld	12
Academici	6
Nederlandstalige Vrouwenraad en Conseil des Femmes francophones de Belgique	4

De verenigingen en academici worden benoemd door de staatssecretaris voor Gelijke Kansen. De samenstelling kan dus om de vier jaar veranderen, wanneer de mandaten van de Raad worden hernieuwd. Die verandering leidt tot een nieuwe dynamiek en nieuwe discussiethema's binnen de RGVM.

De volgende verenigingen maken momenteel deel uit van de Raad: Soralia, Garance, Angela-D, Centre d'Action Laïque, het Huis van de Vrouw Schaarbeek, Amazone, JUMP, Forum des Jeunes, Solidaris, Dames Draaien, Vie féminine en Présence en Action Culturelles.

e. Eerste mandaat van de RGVM (2013-2017)

De Raad voor Gelijkheid tussen Vrouwen en Mannen (RGVM) werd in 2012-2013 geïnstitutionaliseerd onder de regering Picqué IV - Vervoort I, met staatssecretaris Bruno De Lille. Tijdens zijn eerste mandaat, onder het voorzitterschap van Joëlle Evenepoel, heeft de Raad zijn missie, zijn werking en zijn communicatiemiddelen, waaronder zijn website, gestructureerd. In die periode heeft de Raad ook zijn eerste adviesaanvragen ontvangen en allerhande interpellaties geformuleerd.

Tegelijkertijd voerde de RGVM een studie uit met als titel "[Impact van genderstereotypen op de arbeidsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest](#)", waarbij werd gefocust op de horeca, de zorg en de ICT-sector. Onverminderd het evidente belang van die studie konden op die manier ook

concrete samenwerkingen worden aangegaan met Brusselse spelers zoals Actiris, Bruxelles Formation, VDAB en Agoria. Naast de rol die dit initiatief speelt bij het formuleren van antwoorden op vragen van ministers, werd ook de aandacht gevestigd op een kwestie die de Raad van cruciaal belang acht.

f. Het tweede mandaat van de RGVM (2017-2021), door Eva Sahin

"Tien jaar is ook een leeftijd waarop je volop groeit, waarop je barst van de energie ..."

Eva Sahin, lid van het Bureau en voormalig voorzitter van de RGVM, deelde haar ervaring tijdens de Conferentie en schetste het tweede mandaat van de Raad, tijdens de regeringen -Vervoort 2 en -Vervoort 3. Ze wees erop dat tijdens die periode een aanpak van collectieve intelligentie en co-constructie werd gehanteerd en omschreef die aanpak als zeer productief. Dit mandaat werd gekenmerkt door een aantal hoogtepunten, waaronder een debatochtend met als titel "[Gewestelijk beleid in Brussel, maar welk beleid inzake gelijkheid V/M?](#)", die werd georganiseerd bij het begin van de legislatuur in 2019.

Een belangrijke gebeurtenis in die periode was de uitbraak van de coronapandemie in 2020, waardoor de normale werkzaamheden van de Raad werden verstoord.

Dat belette de Raad echter niet om haar doelstellingen te bereiken, integendeel. Ondanks de verschuiving van fysieke naar online vergaderingen stelde [de Raad een belangrijk verslag op over de impact van Covid op de ongelijkheid tussen vrouwen en mannen in Brussel](#). In dat verslag werden de bevindingen geobjectiveerd en werden specifieke maatregelen geformuleerd ten behoeve van de Regering om de ongelijkheden aan te pakken. Het verslag, dat met grote meerderheid werd goedgekeurd door parlementsleden en ministers, leidde tot nieuwe beleidsmaatregelen en kreeg veel aandacht in de pers.

Eva Sahin benadrukte ook het belang van de rol die de Raad in deze context vervult:

“We wisten dat de crisis de ongelijkheid tussen vrouwen en mannen in Brussel nog groter maakte. Deze keer moesten we aan de alarmbel trekken, dat is onze rol”

Daarnaast heeft de Raad tijdens dit tweede mandaat memorandum opgesteld, zowel in eigen naam als in samenwerking met andere organisaties, de Conseil wallon de l'Égalité entre Hommes et Femmes (CWEHF) en de federale Raad van de Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen. Die projecten versterkten de gemeenschappelijke boodschap dat gender een transversale prioriteit moet zijn in al het beleid.

In 2019 werd de recentste Regering gevormd, met de komst van de nieuwe staatssecretaris Nawal Ben Hamou.

g. Het derde mandaat van de RGVM (2021-2025), vooruitzichten en presentatie van de prioritair aanbevelingen van het memorandum, door Kelly Timperman

“We zien in dit derde mandaat een toename van het aantal vragen die de Regering bij de Raad indient, wat echt heel positief is!”

Dit mandaat begon in november 2021, met de benoeming van nieuwe leden.

Het jaar 2022 stond in het teken van de energiecrisis. Al snel vreesde de RGVM dat dit een impact zou hebben op de ongelijkheden tussen vrouwen en mannen in Brussel. Daarom voerde de Raad [een voorbereidende studie uit in het kader van een onderzoek naar energie- en waterarmoede](#)

[en de impact daarvan op de gelijkheid tussen vrouwen en mannen in Brussel](#). De studie werd op 6 juni 2023 gepresenteerd tijdens een webinar in aanwezigheid van de staatssecretaris die verantwoordelijk is voor Gelijke kansen en de minister die verantwoordelijk is voor Klimaat en Energie.

Ten eerste blijkt uit dit onderzoek dat er helaas te weinig nauwkeurige kruisgegevens beschikbaar zijn tussen de gebiedscriteria (BHG), de gelijkheid tussen vrouwen en mannen en de energie- en watercrisis. Ten tweede komt uit het onderzoek een trend naar voren: energie- en waterarmoede hebben een grotere impact op vrouwen, die vaker in precare omstandigheden leven, wat leidt tot slechtere huisvestingsomstandigheden. En omdat ze meer tijd doorbrengen in de woning, waar ze huishoudelijke taken uitvoeren en/of de zorg voor de kinderen op zich nemen, worden ze dubbel gestraft wat betreft brandstof- en waterarmoede.

2022-2023 werd ook gekenmerkt door de ontwikkeling van meer samenwerkingen en partnerschappen, bijvoorbeeld met Brupartners, het Strategisch en Operationeel Comité voor Gelijke Kansen (waarin de RGVM een waarnemende rol speelt), de diversiteitscommissie van het Brussels Parlement, de Federale Raad, de CWEHF, de [CPH](#), UNIA, enz.

De Raad nam ook deel aan een aantal evenementen, zo onder meer aan de lancering van de campagne [Join the FAM](#) (november 2022), op initiatief [van EQUAL](#) en de staatssecretaris voor Gelijke Kansen; en aan studiedagen, zoals de conferentie over de participatie van vrouwen op de arbeidsmarkt (september 2023) en de conferentie over alleenstaande ouders (oktober 2023).

Om de dialoog met de leden van de Regering te vergemakkelijken, presenteerde Kelly Timperman de tien prioritair aanbevelingen van het memorandum van de RGVM:

Prioritaire aanbevelingen opdat de gelijkheid tussen vrouwen en mannen morgen groter zou zijn dan gisteren

1	Onzekerheid	Brussel moet een nieuw actieplan voor armoedebestrijding aannemen om eens en voor altijd een einde te maken aan de toenemende onzekerheid van de Brusselse bevolking.
2	Intersectionaliteit	Een rechtmatige en intersectionele vertegenwoordiging van vrouwen in het bestuur van particuliere ondernemingen bevorderen, is niet meer en niet minder dan een waarborg voor een hogere productiviteit en een groter gevoel van welzijn onder het personeel.
3	Seksistisch en seksueel geweld	"Emergency Victim Assistance (EVA)" in alle Brusselse politiebureaus veralgemenen, gezien deze specifieke opvangteams op het gebied van huiselijk en seksueel geweld slachtoffers de kans geven zich echt gezien en gehoord te voelen.
4	Tewerkstelling / Opleiding	Werkonzekerheid bestrijden en toegang tot opleiding bevorderen, waarbij welzijn op het werk wordt gewaarborgd, door met name kinderopvangstructuren en openbare diensten te versterken.
5	Huisvesting	Huisvesting gelijkwaardig maken voor vrouwen door gender niet alleen te integreren in antidiscriminatiewetgeving die eigen is aan huisvesting, maar ook bij de ontwikkeling, inrichting en ondersteuning van projecten, zonder te vergeten alle actoren van de sector voor gender op te leiden!
6	Stedenbouwkunde	Vrouwen een meer inclusieve en <i>veiligere</i> openbare ruimte waarborgen door alledaags seksisme te bestrijden en ruimten zo in te richten dat ze rekening houden met hun behoeften en veiligheid.
7	Mobiliteit	De veiligheid van vrouwen op het MIVB-netwerk meten en verhogen betekent ook vrouwen hun vrijheid teruggeven!
8	Leefmilieu	Voor een inclusieve milieustrategie door een genderanalyse in de Renolution-strategie te integreren, te beginnen met het verzamelen van gendergegevens over energie- en waterarmoede in Brussel.
9	Gezondheid	Alle vrouwen in Brussel toegang waarborgen tot betaalbare en kwaliteitsvolle gezondheidszorg, omdat het onaanvaardbaar is dat vrouwen in 2023 nog steeds gedwongen zullen zijn hun behandelingen uit te stellen of er zelfs van af te zien bij gebrek aan middelen.
10	Gender Mainstreaming	Van de hoofdstad van Europa een internationaal ijkpunt op het gebied van <i>gender mainstreaming</i> maken door genderspecifieke statistieken in alle sectoren van de samenleving te veralgemenen en te verfijnen.

U vindt de integrale versie van het Memorandum op de website van de RGVM:
<http://www.adviesraad-gelijke-kansen.irisnet.be/>

1 Nawal Ben Hamou

Staatssecretaris voor Gelijke Kansen en Huisvesting

“Zoals uw Raad het graag verwoordt: ‘Morgen kan niet slechter zijn dan vandaag, maar laten we het erover eens zijn dat vandaag beter is dan gisteren...’ En dat is te danken aan jullie allemaal”

De staatssecretaris richtte zich als volgt tot de Raad: *“We hebben elkaar vier jaar geleden voor het eerst ontmoet, in 2019, toen u ons vroeg naar onze ambities, projecten en toekomstige acties om de gelijkheid tussen vrouwen en mannen te bevorderen. Hier zijn we dan, 4 jaar later, in een wereld die sterk overhoop is gehaald door wereldwijde crisissen die de rechten van vrouwen hebben ondermijnd”*.

Vier jaar na die eerste ontmoeting blikte mevrouw Nawal Ben Hamou terug op haar resultaten, waar ze trots op is en die ze omschrijft als het *resultaten voor alle vrouwen*.

Gelijkheid tussen vrouwen en mannen en de strijd tegen discriminatie van en geweld tegen vrouwen liggen aan de basis van het politieke engagement van de staatssecretaris. Met die rode draad in het achterhoofd heeft ze met succes haar acties uitgevoerd, in overeenstemming met het regeerakkoord en in samenwerking met de RGVM.

Herfinanciering van de verenigingssector

Nawal Ben Hamou sprak over haar project om de Brusselse verenigingssector te hervormen en te herfinancieren. Zij is er namelijk van overtuigd dat, wat gelijke kansen betreft, verenigingen een essentiële en kwalitatief hoogstaande partner voor openbare dienstverlening zijn.

Dit beleid heeft zijn vruchten afgeworpen: het aantal ondersteunde dossiers is meer dan verdubbeld. Dankzij die hervorming – die voorziet in meerjarige financiering voor vzw’s die werken op het gebied van gelijkheid – werden er drie nieuwe categorieën van subsidies vastgesteld bij EQUAL: subsidies voor innovatie, terugkerende subsidies en structurele subsidies. De eerste categorie, de subsidies voor innovatie, is bedoeld om innovatieve, eenmalige activiteiten te ondersteunen (maximale duur één jaar). De tweede categorie, de terugkerende subsidies, is bedoeld om permanente of terugkerende activiteiten mogelijk te maken (maximaal 3 jaar ondersteuning): *“Het doel is om de administratieve last voor verenigingen en de overheid te verlichten, voor projecten die hun waarde al hebben bewezen.”* De derde categorie tot slot, de structurele subsidies, heeft tot doel een meer permanente en solide financiering te garanderen voor structuren die als collectief worden gecoördineerd.

Huisvesting

“Door mijn twee bevoegdheden te combineren kon ik een brug slaan tussen huisvesting en vrouwen, wat een unieke kans was”

De RGVM bevroeg de staatssecretaris over de belofte die ze 2019 had gedaan om te werken aan kwalitatieve en kwantitatieve gegevens over gelijkheid tussen vrouwen en mannen. Die belofte werd nagekomen. Zo werd onlangs werd op vraag van mevrouw Ben Hamou een **baanbrekende studie over gender en huisvesting** uitgevoerd onder leiding van de UCLouvain.

Die studie gebruikt 175 kwalitatieve en kwantitatieve genderindicatoren met betrekking tot huisvesting in Brussel. Zes dimensies werden specifiek beoordeeld vanuit een genderperspectief: toegang tot eigendom; deel van het inkomen dat aan huisvesting wordt besteed; kwaliteit van de woning; het aandeel mannen, vrouwen en eenoudergezinnen in sociale woningen, SVK-woningen en transitwoningen; de oppervlakte van de woning en het aantal ruimtes; en de woning als werkplek. Het kwalitatieve deel werd uitgevoerd door middel van interviews met werknemers/werkneemsters van het ambtenarenapparaat die zich bezighouden met huisvesting. Tot slot doet de studie een reeks aanbevelingen, die de staatssecretaris graag wil uitvoeren.

In dit verband wordt momenteel gewerkt aan de allereerste gids over egalitaire huisvesting, die moet helpen te

garanderen dat in bestekken aandacht wordt besteed aan egalitaire bepalingen. Die actie maakt trouwens deel uit van haar memorandum voor de komende verkiezingen.

Toezegging

Mevrouw Nawal Ben Hamou is voorstander van het opnemen van gelijkheidsclausules in de specificaties voor nieuwe gebouwen.

Mevrouw Nawal Ben Hamou zet dit werk voort, zowel ten aanzien van de wetgeving – **met de toevoeging van het criterium gezinsverantwoordelijkheid als discriminatie die verboden is volgens de Huisvestingscode** – als meer concreet, via **de sensibilisering van vastgoedmakelaars voor de realiteit van eenoudergezinnen**. Die sensibilisering, die werd georganiseerd door het Eenoudergezinnen'thuis, had als doel de stereotypen te ontcrachten die makelaars eventueel hebben wat betreft *alleenstaande moeders*.

Bestrijding van gendergerelateerd en seksueel geweld

Nawal Ben Hamou wees erop dat *"wanneer vrouwen de moeilijke maar noodzakelijke stap zetten om naar een politiebureau te gaan, we het aan hen verplicht zijn om hen een kwalitatief hoogstaand en gepast onthaal te bieden waarbij politieagenten die opgeleid zijn in en gesensibiliseerd zijn voor de problematiek aandachtig naar hen luisteren"*.

Mevrouw Ben Hamou is erg blij dat ze met succes EVA-cellen (EVA staat voor 'Emergency Victim Assistance' - een dienst voor hulp aan slachtoffers van huiselijk geweld) heeft opgericht in de Brusselse politiezones.

Onderzoeken op het terrein brachten namelijk verschillende gevaren aan het licht met betrekking tot de opvang van slachtoffers op politiebureaus: het gebrek aan vertrouwelijkheid (geen speciaal loket) en de organisatie van de ruimtes, waardoor slachtoffers vaak gedwongen worden intieme en traumatische feiten te onthullen in het bijzijn van meerdere personen; de afwezigheid van directe begeleiding; en secundaire victimisatie, als gevolg van een gebrek aan opleiding.

De staatssecretaris merkte ook op dat de politie niet altijd adequaat reageert op situaties van geweld, en in het bijzonder op situaties van huiselijk geweld. Volgens haar zouden alle politiebureaus moeten worden uitgerust met een EVA-cel. De eerste werd opgericht door de politiezone Brussel-Hoofdstad-Elsene. In de komende twee maanden worden er nog drie geopend, dankzij de financiële steun van het Gewest voor de gebouwen en de opleiding van politieagenten.

Toezegging

Mevrouw Nawal Ben Hamou heeft toegezegd dat zij zich ervoor zal inzetten dat alle politiebureaus op termijn worden uitgerust met een EVA-cel.

Dit project maakt deel uit van het multidisciplinair centrum rond huiselijk geweld dat het kabinet momenteel samen met safe.brussels opzet. Dit centrum zal werken op basis van samenwerking tussen alle actoren (Franstaligen en Nederlandstaligen) die betrokken zijn bij het lange en moeizame parcours van slachtoffers van geweld.

Voor de staatssecretaris behoeft het geen betoog dat slachtoffers van geweld gebaat zijn bij een multidisciplinaire begeleiding: *"via deze methode kan een slachtoffers hulp vinden in zijn of haar situatie van slachtoffer van huiselijk geweld, maar ook voor een eventueel daarmee gepaard gaand huisvestingsprobleem of voor een probleem omtrent een vervangingsinkomen"*.

Dit centrum voor huiselijk geweld is het eerste in zijn soort in Brussel. Op lange termijn is het de bedoeling dat er een directe dienstverlening voor slachtoffers komt en dat de aanbevelingen van deskundigen en de internationale verplichtingen verder worden opgevolgd. De aanpak, zei ze, moet noodzakelijkerwijs gebaseerd zijn op het Verdrag van Istanbul, dat bepaalt dat een vermoeden van geweld in een koppel elk mogelijk beroep op bemiddeling tussen de dader en het slachtoffer onmogelijk maakt; aangezien er sprake is van dominantie. Ze voegde daaraan toe: *"Dit centrum is tot stand gekomen dankzij het overleg tussen alle actoren: politie, justitie en de verenigingswereld. Ik wil in het bijzonder Anita Biondo, onze super projectverantwoordelijke, bedanken"*.

Bovendien stelde de dubbele bevoegdheid van mevrouw Ben Hamou, voor Huisvesting enerzijds en Gelijkheid anderzijds, haar in staat om krachtige en ongekennde actie te ondernemen.

Om te beginnen werd in 2021-2022 een opvanghuis gekocht met de budgetten voor huisvestingsbeleid. Het project wordt aangestuurd door de vereniging Talita via de GGC en minister Alain Maron. Het opvanghuis biedt plaats aan 19 volwassenen en 3 baby's, in 7 kamers.

Momenteel wordt er een tweede opvanghuis gebouwd, met een capaciteit voor 35 tot 50 volwassenen en kinderen. De staatssecretaris en haar kabinet kijken ook naar manieren om huisvesting te bieden via sociale verhuurkantoren (SVK) en verenigingen voor integratie via huisvesting. Om het aantal beschikbare plaatsen voor slachtoffers van huiselijk geweld te vergroten, wordt tot slot verder werk gemaakt van overeenkomsten tussen OVM's (openbare vastgoedmaatschappijen) en opvanghuizen voor vrouwen. Concreet waren er op 1 januari 2023 52 partnerschapsovereenkomsten ondertekend, 16 opvanghuizen geopend en 67 sociale woningen toegewezen.

Gelijkheidsmainstreaming

Toezegging

“In de toekomst zullen we, zoals we altijd hebben gedaan, het maatschappelijk middenveld blijven betrekken bij onze acties, met name via de Brusselse Raden: de Raad voor de gelijkheid van vrouwen en mannen, de Raad voor personen met een handicap en de toekomstige Raad voor de uitbanning van racisme”

Voor het vijfde jaar op rij en op initiatief van staatssecretaris Ben Hamou heeft het Brussels Gewest ervoor gekozen om gelijkekansenmainstreaming toe te passen. Doel hiervan is te voorkomen dat bestaande ongelijkheden toenemen – ongeacht iemands geslacht, genderidentiteit of -expressie, etnische of nationale afkomst, seksuele geaardheid, handicap of sociale afkomst en situatie. *“Zo beschikt het Brussels Gewest sinds eind 2022 over [...] zes sterke innovatieve actieplannen om de groepen te ondersteunen waarvan is vastgesteld dat ze in Brussel het zwaarst worden getroffen en specifieke beleidsmaatregelen vereisen”.*

In 2024 zullen die plannen verder worden uitgevoerd. Mevrouw de staatssecretaris gaf verschillende voorbeelden van acties die momenteel lopen.

Ten eerste is er het Kids Friendly-label, dat wordt toegekend aan openbare diensten die aangepast zijn aan het onthaal van eenoudergezinnen. Vervolgens maakte ze gewag van de opleiding over cyberpesten en cyberseksisme, die vanaf december in beide talen zal worden gegeven aan alle Belgische politieagenten en politieagentes; en van de opleiding voor personeel van bars en nachtclubs, die moet helpen om geweld in het uitgaansleven te bestrijden. Verder noemde ze de sensibiliseringscampagne van het Genderplan over de invloed van de onderwijsgemeenschap op de toekomst van kinderen, die in maart 2024 van start gaat.

Tot slot ziet de staatssecretaris de harmonisering en codificering van de Brusselse wetgeving inzake antidiscriminatie, gelijke kansen en de bevordering van diversiteit als een belangrijke uitdaging. Dit omvangrijke project, dat het juridische landschap van de antidiscriminatiewetgeving in Brussel ingrijpend moet veranderen, zal in het eerste kwartaal van 2024 worden voorgesteld in het parlement, samen met andere positieve ontwikkelingen voor vrouwenrechten.

Ze sloot haar toespraak met de woorden: *“Zoals uw Raad het graag verwoordt: ‘Morgen kan niet slechter zijn dan vandaag, maar laten we het erover eens zijn dat vandaag beter is dan gisteren...’ En dat is te danken aan jullie allemaal”.*

Bernard Clerfayt

Minister van Werk, Beroepsopleiding en Digitale Transitie

“Hoe kunnen de gewestelijke hefboomen worden gebruikt om de werkgelegenheid voor vrouwen en hun arbeidsomstandigheden te bevorderen?”

De moderator verwelkomde de minister als volgt:

“Het gezicht van de armoede in Brussel is, net als in alle andere regio's van de wereld, vooral dat van een vrouw. Minister, u hebt fundamentele hefboomen tot uw beschikking. Welke resultaten kunt u voorleggen met betrekking tot deze legislatuur?”

Bevordering van de gelijkheid tussen vrouwen en mannen op de arbeidsmarkt

Bernard Clerfayt begon zijn betoog door erop te wijzen dat een ideale arbeidsmarkt er één is die niemand uitsluit en die ervoor zorgt dat personen zich kunnen ontplooiën. Hij wees erop dat er in Brussel actief strijd wordt gevoerd tegen discriminatie en dat er vooruitgang is geboekt wat betreft discriminatietests en de vijftien specifieke verbintenissen, waaronder een campagne om genderstereotypen te doorbreken. Hij voegde eraan toe dat er diversiteitsplannen en projectoproepen voor de tewerkstelling van vrouwen werden gelanceerd.

Vervolgens deelde hij zijn bevindingen over genderongelijkheid en over het verband tussen de werkgelegenheidskloof ‘mannen versus vrouwen’ en het hoge percentage eenoudergezinnen met een vrouw aan het hoofd in het Brussels Gewest. Met behulp van het recentste [verslag van de Hoge Raad voor de Werkgelegenheid](#) benadrukte de heer Clerfayt ook dat er een aanzienlijke kloof bestaat tussen de werkzaamheidsgraad van vrouwen en mannen van Turkse afkomst in Brussel. Voor mensen van Congolese afkomst daarentegen is de werkzaamheidsgraad over het algemeen weliswaar laag, maar is er geen duidelijk verschil tussen mannen en vrouwen. De tekst onderzoekt de redenen voor die verschillen en stelt voor om het concept van de sociale norm als verklarend model te hanteren, een concept dat weerspiegeld wordt in een patriarchaal en cultureel verankerd model in termen van taakverdeling.

Op de vraag van de Raad om aan te geven welke resultaten er zijn geboekt, wees de heer Clerfayt erop dat het Gewest niet bevoegd is voor kwesties als arbeidsovereenkomsten, collectieve arbeidsovereenkomsten en loopbaanont-

wikkeling, kwesties die onder het federale niveau vallen. Het Gewest is daarentegen verantwoordelijk voor de ondersteuning van werkzoekenden, personen die ingeschreven zijn bij Actiris en die begeleid worden naar werk.

In zijn memorandum wijst de Raad erop dat hij een aanbeveling heeft gedaan over de diversiteitsplannen van de ondernemingen van Actiris en benadrukt hij dat het zwaartepunt van die plannen moet worden verlegd naar genderongelijkheid en dat de bedrijfscultuur moet worden gecontroleerd. Het voorstel is eenvoudig: een nultolerantiebeleid voor seksisme opleggen, met meldingsmechanismen, sancties en opleiding voor leidinggevenden³.

In zijn antwoord benadrukte minister Clerfayt dat diversiteitsbegeleiding voor bedrijven op vrijwillige basis gebeurt en dat hij graag meer bedrijven hiervoor wil warm maken:

“De bedrijven moeten zelf openstaan voor diversiteitsbegeleiding. Helaas zijn er momenteel veel te weinig bedrijven betrokken die hiervoor interesse tonen”

“We moeten samenwerken met bedrijven die dat zelf willen, en daarin ligt net de moeilijkheid: we moeten bedrijven er toe aanzetten zich open te stellen voor diversiteitsstrategieën. En als we te veel voorwaarden stellen, zullen minder bedrijven mee op de kar springen. Met het pragmatisme dat ons eigen is, zullen we dan ook proberen zoveel mogelijk bedrijven mee te krijgen, zodat die bedrijven zoveel mogelijk resultaat kunnen boeken”.

3. [Memorandum 2024 van de RGVM](#), p. 13

De Raad stelde voor om de toekenning van overheidsmiddelen afhankelijk te maken van de naleving van de wetgeving inzake gelijke beloning of van positieve acties die worden ondernomen ten gunste van gendergelijkheid, net zoals de Europese Commissie al doet met organisaties die financiering willen aanvragen in het kader van het onderzoekskaderprogramma Horizon Europa⁴. Wat de overheidsinstanties betreft, wijst de Raad erop dat de plannen verplicht zijn, maar dat ze niet worden geanalyseerd of gecontroleerd⁵. Daarnaast is de RGVM van mening dat gender, net als racisme, een verplicht transversaal thema zou moeten zijn.

In antwoord op de interpellaties van de Raad wees de minister erop dat de gewestelijke beperkingen ten aanzien van bepaalde federale bevoegdheden een rem zetten op een krachtadig optreden. Hij legde ook uit dat hij had gemerkt dat de verschillen tussen mannen en vrouwen meer tot uiting komen in de arbeidsovereenkomst dan bij de aanwerving.

De RGVM vertrouwt erop dat de heer Clerfayt, vanuit zijn bevoegdheden, in de toekomst creatieve actiemiddelen zal aanwenden om de werkgelegenheid en de werkomstandigheden van vrouwen in het Brussels Gewest verder te bevorderen, als fundamentele hefboom voor de gelijkheid tussen vrouwen en mannen.

3 Grote projecten

Om voort te gaan over resultaten die hij geboekt heeft, sprak de heer Clerfayt vertelde over drie belangrijke pro-

jecten. Ten eerste het project *Maman solo, Maman boulot*, dat tot doel heeft de vaardigheden van alleenstaande moeders te vergroten; vervolgens het project *Womenpreneur*, dat tot doel heeft allochtone vrouwen te begeleiden bij het gebruik van nieuwe technologieën; en tot slot het project *Interface 3*, dat vrouwen die de arbeidsmarkt betreden in de Noordwijk opleidt in IT-beroepen.

De uitdaging van de kinderopvang en de dienstenchequesector

De minister erkende ook dat het gebrek aan kinderopvang een belemmering vormt voor tewerkstelling en verwees als oplossing naar de ontwikkeling van kinderdagverblijven door Actiris. Hij maakte ook gewag van de op handen zijnde stemming over maatregelen ter verbetering van de arbeidsomstandigheden in de dienstenchequesector, waar overwegend vrouwen werken. In dit verband zei hij het volgende: *"Om de mensen die in deze sector werken beter te beschermen en op te leiden, maken we optimaal gebruik van de bevoegdheden van het Gewest, die echter beperkt zijn, aangezien welzijn op het werk onder de federale bevoegdheid valt"*.

Tot slot haalde de heer Clerfayt de hervorming van het betaald educatief verlof aan, waardoor dit toegankelijker wordt voor deeltijds tewerkgestelde werknemer en werkneemsters, onder wie veel vrouwen.

4. Memorandum 2024 van de RGVM, p. 30

5. Zie hierover [Advies van de RGVM van 21 september 2023 over het voorontwerp van ordonnantie tot wijziging van de ordonnantie van 4 september 2008 ter bevordering van diversiteit en ter bestrijding van discriminatie in het Brussels gewestelijk openbaar ambt](#), p. 6

3 Sven Gatz

Minister van Financiën, Begroting en Ambtenarenzaken

“Gender budgeting is een fundamenteel aspect!”

In zijn toespraak had hij het vooral over zijn bevoegdheid voor ambtenarenzaken en, in het bijzonder, voor werving. De minister heeft zich ertoe verbonden werk te maken van een genderquotum op de hoogste hiërarchische niveaus, zoals al het geval is op federaal niveau.

De minister wees eerst en vooral op het belang van een goede samenwerking tussen de Raad en de Regering. In dat verband prees hij het partnerschap dat in de loop der jaren is ontstaan.

Vervolgens erkende hij dat er enige vooruitgang was geboekt richting meer gelijkheid, waarbij hij die successen met name toeschreef aan zijn collega, staatssecretaris Nawal Ben Hamou. Om op hetzelfde elan verder te gaan, riep hij op om te blijven inzetten op sensibiliseringstools om impliciete vooroordelen te overwinnen. Hij maakte ook gewag van een kunstmatige-intelligentietool die bij talent.brussels is ontwikkeld en die wervingsprocedures transparanter maakt.

Voorts benadrukte de heer Gatz de inspanningen die zijn geleverd, in het bijzonder met talent.brussels, om ervoor te zorgen dat vrouwen evenwichtiger vertegenwoordigd zijn in managementfuncties. Zo maken vrouwen nu ongeveer 48% uit van het middenkaderpersoneel in openbare instellingen van het Brusselse Gewest, waardoor een relatief evenwicht is bereikt.

De minister vindt dat we echter moeten nadenken over de vraag waarom vrouwen niet meer solliciteren naar leidinggevende functies, ondanks het feit dat “er op grote schaal opleidings- en sensibiliseringscampagnes voor werving en onthaal worden uitgerold. De diversiteitsplannen van diversiteitsbeheerders worden beter uitgevoerd dan voorheen. En op deze manier proberen we het algemene probleem van diversiteit en discriminatie op basis van culturele afkomst, maar ook op basis van geslacht en handicap aanzienlijk te verminderen”. Hij wees er ook op dat het belangrijk is om statistische gegevens te verzamelen over dit aspect, zodat de oorzaken achterhaald kunnen worden, en voegde eraan toe dat hij hier actief werk van maakt.

Hij voegt eraan toe:

“Ik prijs het memorandum van de RGVM. Het is een waardevol instrument voor de Regering dat met name relevant is in deze periode voor de verkiezingen”

In reactie op zijn toespraak stelde de Raad aan de heer Gatz voor om quota in te voeren voor het ambtenarenapparaat, zoals al het geval is op federaal niveau, om zo tot een grotere gelijkheid qua bestuur te komen. De moderator wees erop dat niemand quota leuk vindt, maar dat ze een noodzakelijk geneesmiddel zijn om structureel ongelijke en daardoor zieke samenleving opnieuw beter te maken.

De daaropvolgende discussies gingen vooral over de noodzaak van *gender budgeting* in al het beleid. De gewestelijke administratie EQUAL nam het woord en herinnerde de deelnemers/deelnemsters eraan dat ze opleiding en ondersteuning aanbiedt op het vlak van *gender budgeting*.

Toezegging

De heer Sven Gatz gaat ermee akkoord om quota in het ambtenarenapparaat in overweging te nemen:

“We kunnen dit in aanmerking nemen voor de volgende regering: bijvoorbeeld door belangrijke functies vast te stellen waarvan we weten dat de verhouding tussen mannen en vrouwen niet correct is en positieve acties te ondernemen met betrekking tot de nieuwe toezegging”

Nawal Ben Hamou reageerde enthousiast op die mededeling:

“Als we rond de tafel zitten voor het volgende regeringsakkoord, ben ik er zeker van dat de kwestie van de quota zal worden meegenomen in de onderhandelingen”

Rudi Vervoort

Minister-president, belast met Kinderopvang bij COCOF
(Franse Gemeenschapscommissie)

“Het is voor mij vanzelfsprekend dat ook de volgende Brusselse regering – wie daar ook deel van zal uitmaken – gelijkheid tussen vrouwen en mannen sterk zal steunen.

De essentiële tools die we hebben geïmplementeerd zijn hiervan het bewijs.

U staat garant voor de toepassing daarvan en ik dank u daarvoor”

In zijn videotoespraak belichtte minister-president Rudi Vervoort een aantal belangrijke overheidsinitiatieven, waaronder het eerste gewestelijke plan ter bestrijding van geweld tegen vrouwen, aangestuurd door staatssecretaris Nawal Ben Hamou. Het plan bestaat uit 56 maatregelen en is bedoeld om geweld tegen vrouwen in Brussel te voorkomen en te bestrijden.

Een ander punt in zijn toespraak was de gelijkekansen-toets, die hij presenteerde als een essentiële tool voor het analyseren van het beleid vanuit een niet-discriminatoire perspectief. Sinds 2019 wordt die test toegepast op elke nieuwe regelgeving, alsook op beheerscontracten, overheidsopdrachten en subsidies van meer dan 30.000 euro, waarmee de Regering haar engagement ten aanzien van gelijkheid consolideert.

De heer Vervoort maakte ook gewag van het steunplan voor eenoudergezinnen, dat door staatssecretaris Nawal Ben Hamou werd gelanceerd en 35 maatregelen omvat ter ondersteuning van huisvesting, mobiliteit, werkgelegenheid en opleiding.

Bovendien benadrukte de minister-president dat gelijkheid tussen mannen en vrouwen een leidend beginsel zal blijven voor de volgende legislatuur. Voorts wees hij op de kloof tussen mannen en vrouwen en de kwetsbaarheid van vrouwen voor armoede en zei hij dat ook de volgende Brusselse regering sterk zal opkomen voor gelijkheid.

Kinderopvang in het Brussels Gewest

Naar deze toespraak herinnerde de Raad aan de eerdere toezeggingen van de minister-president ten gunste van gelijkheid. In dit verband vond de Raad het jammer dat er zo weinig informatie wordt gedeeld over kinderopvang en dat het kabinet geen vertegenwoordiger beschikbaar heeft gesteld die had kunnen antwoorden op cruciale vragen over de genomen maatregelen ten aanzien van kinderopvang, een belangrijk gegeven om de ouderlijke zorg en mentale belasting van vrouwen te verminderen.

De Raad vervolgde dat in Brussel de toegang tot crèches beperkt is omdat er slechts drie plaatsen beschikbaar zijn voor elke tien kinderen. Op 4 oktober riepen vakbonds- en werkgeversvertegenwoordigers uit de sector van de kinderopvang de overheid op om extra middelen ter beschikking te stellen om meer crècheplaatsen te openen en de omstandigheden in de kinderopvang duurzaam te verbeteren. Dit is van het allergrootste belang, zowel voor onze kinderen als voor de bevordering van sociale gelijkheid, met name voor de bevordering van gendergelijkheid. Hoewel er inspanningen worden gedaan om vrouwen te ondersteunen in het ondernemerschap, blijft er een groot obstakel bestaan zolang het aantal kinderopvangplaatsen ontoereikend blijft, wat ertoe leidt dat veel vrouwen gedwongen worden hun activiteit te onderbreken.

Ten slotte benadrukte de Raad dat het belangrijk is dat beroepen in de kinderopvang aantrekkelijker worden gemaakt, iets wat kan gebeuren door de arbeidsomstandigheden, de omkadering en het prestige van die beroepen te verbeteren⁶. Zoals we bij andere opgewaardeerde beroepen zien worden de vaardigheden van vrouwen vaak onder de mat geschoven en worden die vrouwen niet altijd serieus genomen. Hoe denkt u deze situatie te verhelpen en de beroepen in de kinderopvang aantrekkelijker te maken?

6. Memorandum 2024 van de RGVM, p. 14

Ans Persoons

Staatssecretaris, belast met Stedenbouw en Erfgoed, Brandbestrijding en Dringende medische hulp

“Ik heb ervoor gekozen om werk te maken van de cruciale kwestie van de openbare ruimte, een strijd die ik al heb gevoerd toen dit onder mijn gemeentelijke bevoegdheden viel”

De moderator richtte zich als volgt tot de staatssecretaris: *“Mevrouw de staatssecretaris, u beschikt over bevoegdheden die de kern vormen van het DNA van de Raad, want stedenbouw heeft gevolgen voor zowel huisvesting als mobiliteit. Daarnaast willen wij ook uw aandacht vestigen op de kwestie van de DBDMH en de dringende medische hulp”.*

Stedenbouw en erfgoed

Eerst en vooral wees Ans Persoons erop dat ze nog maar drie maanden in functie is, als opvolgster van Pascal Smet.

Met tien jaar ervaring als schepen in de stad Brussel en een sterke feministische overtuiging verwees ze eerst naar de inspanningen die de stad Brussel levert om meer straten naar vrouwen te vernoemen, aangezien 93% van de straten momenteel mannelijke namen dragen. De motivatie achter dit initiatief, dat ook is uitgebreid naar het gewestelijke niveau, bestaat erin de geschiedenis te herschrijven door het standpunt van vrouwen te integreren.

Vervolgens benadrukte mevrouw Persoons dat ze zich inzet voor gendermainstreaming in het beleid voor de herinrichting van openbare ruimten en stadsplanning. Ze noemde een aantal belangrijke initiatieven, waaronder de herinrichting van de Graanmarkt, waar uit onderzoek

is gebleken dat die overwegend is ingericht vanuit een mannelijk perspectief. Er werd een architectuurwedstrijd uitgeschreven om de ruimte in evenwicht te brengen, rekening houdend met de behoeften van vrouwen, waaronder veiligheid en inclusiviteit van de faciliteiten.

De staatssecretaris benadrukte ook dat ze een projectoproep heeft gelanceerd over gender en stedenbouw in de Stad. Dit leidde tot de financiering van projecten zoals [Girls make the City](#), een project dat uitging van ZIJkant en We-topia, die aan het skatepark hebben gewerkt samen met meisjes die op het plein wonen en het plein gebruiken. In het Gewest noemde ze het project [Good Living-project](#) of de nieuwe gewestelijke stedenbouwkundige verordening ([de GSV](#)), die criteria voor inclusiviteit bevatten, met een specifiek hoofdstuk over de openbare ruimte.

De GSV – die een aantal transversale thema’s bevat, waaronder milieu – schrijft namelijk voor dat bij elk project voor een openbare ruimte aandacht wordt besteed aan inclusiviteit en voor iedereen in rustzones, bankjes, drinkfontein en toiletten wordt voorzien, wetende dat er in openbare ruimtes bijna geen toiletten voor vrouwen zijn.

Bovendien gelden er ook specifieke normen voor oversteekplaatsen voor voetgangers en voetpaden. Zo moeten die voor iedereen een gemakkelijk, veilig en comfortabel verkeer mogelijk maken en voortaan 2 meter breed zijn, in plaats van 1,5 meter. Dit om zich gemakkelijk te kunnen verplaatsen met een kinderwagen of in een groep. Er zijn ook eisen op het gebied van openbare verlichting en op het vlak van de interactie tussen de stad en de gebouwen:

“We hebben blinde straten, die een bron van onveiligheid zijn omdat er geen verlichting is en er geen interactie is tussen de bebouwde omgeving en de openbare ruimte. Het Gewest probeert die straten te reactiveren, met winkels en ingangen, en om blinde muren te vermijden”

Met de hulp van Apolline Vranken, van de vzw [L'architecture qui dégenre](#), wordt aan een handleiding gewerkt om projecten volgens deze regels te begeleiden.

Met dit in het achterhoofd benadrukte mevrouw Persoons het belang om in toekomstig beleid rekening te blijven houden met gender en te blijven werken aan rechtvaardige en inclusieve openbare ruimten.

In reactie op de toespraak prees de Raad de initiatieven van mevrouw Persoons voor gendermainstreaming in het stedenbouwkundig beleid, en benadrukte hij dat wat goed is voor vrouwen ook goed is voor de samenleving als geheel.

Dringende medische hulp en DBDMH

“Het volstaat niet om vrouwen aan te trekken voor dit beroep, ze moeten ook in fatsoenlijke en comfortabele omstandigheden kunnen werken!”

Mevrouw Ans Persoons verduidelijkte *“dat bij de DBDMH een audit werd uitgevoerd, die heeft geleid tot concrete veranderingen, zoals een verplichte diversiteitsopleiding, de aanpassing van uniformen voor vrouwen, en infrastructuurwerken om ervoor te zorgen dat vrouwen in behoorlijke omstandigheden kunnen werken. Ten slotte zijn er positieve acties ondernomen, met name om te voorkomen dat vrouwen hun operationele prioriteit verliezen in geval van zwangerschap, en zijn de tuchtprocedures verbeterd”*.

Hoewel de raad zich ervan bewust is dat mevrouw Persoons nog maar net in functie is bij het Gewest, verwees ze naar de aanhoudende uitdagingen op het vlak van seksisme bij de DBDMH. In een verslag van JUMP aan het kabinet werd

gewag gemaakt van een vijandige omgeving en werd aanbevolen om alle wervingen stop te zetten totdat de bedrijfscultuur verandert. De RGVM wees er ook op dat Pascal Smet een belofte niet had nagekomen, namelijk de belofte om elke zes maanden met de brandweermannen samen te komen om de veranderingen in hun werkomgeving te bespreken.

Toezegging

In antwoord hierop herhaalde mevrouw Persoons dat haar voorganger had toegezegd om een halfjaarlijkse bijeenkomst met vrouwelijke brandweerblieden te organiseren en erkende zij de noodzaak om niet alleen de materiële aspecten van het beroep voor vrouwen te veranderen, maar ook om de cultuur en mentaliteit binnen de organisatie te veranderen.

Ze wees er ook op dat er inspanningen worden geleverd om de diversiteitsopleiding verplicht te maken, de sanctieprocedures te verbeteren en een omgeving te creëren die bevorderlijk is om vrouwen in deze beroepen te behouden.

Alain Maron

Minister van Klimaattransitie, Milieu, Energie,
Sociale Actie en Gezondheid

“We hebben een sterke alliantie nodig tussen de overheid en de verenigingen”

“Net als u geloof ik dat gendergelijkheid in wezen een van de hoekstenen van onze democratie is. Onze samenleving kan zich niet ontwikkelen op een manier die voor iedereen rechtvaardig is als op dit vlak geen proactief beleid wordt gevoerd. [...] De schadelijke effecten van een patriarchaal systeem en patriarchale praktijken zijn vandaag de dag nog steeds aanwezig in onze samenleving en worden vooral gevoeld door vrouwen, maar soms ook door mannen”.

Volgens de minister is er concrete actie nodig om ongelijkheden te corrigeren, en dit binnen een sterke alliantie tussen de overheid en de verenigingen die, volgens hem, het recht hebben om niet tevreden te zijn en het beleid in vraag te stellen. Dit is trouwens het werk van veel mannelijke en vrouwelijke actoren in het veld.

Gendermainstreaming

“Er bestaan wetteksten en instrumenten, zoals gendertoetsing en gender budgeting, maar opdat die doeltreffend zouden zijn, moeten we [...] ervoor zorgen dat ze ondersteund worden, ook bij de administraties, wat onder meer kan gebeuren via opleidingen. Mijn cabinet heeft bijvoorbeeld een genderreferente die medewerkers en medewerksters heeft opgeleid in gender budgeting”

De minister verklaarde dat, naast het kabinet, ook de administraties en de diensten geleidelijk worden opgeleid in gendermainstreaming en gender budgeting, in het bijzonder om gendervooroordelen in gesubsidieerde diensten en bij het opstellen van begrotingen te corrigeren.

Hij benadrukte ook dat het belangrijk is om genderstatistieken te verzamelen en die te analyseren om te kunnen nagaan wat de impact is van het beleid. Volgens hem is de praktijk al goed ingeburgerd bij de COCOF. Zo werden begin dit jaar op elke dienst van de administratie gendercoördinatoren aangesteld.

In januari 2024 wordt een nieuwe dienst voor genderondersteuning opgericht om gendermainstreaming en de genderbenadering in het welzijns- en gezondheidsbeleid te ondersteunen.

Welzijns- en gezondheidsplan

De heer Maron kwam terug op het geïntegreerde *welzijns- en gezondheidsplan*, het belangrijkste kompas voor het *welzijns- en gezondheidsbeleid* in Brussel, dat tot doel heeft de sociale en gezondheidsdiensten beter te organiseren en zo tegemoet te komen aan de werkelijke behoeften van de Brusselse bevolking. Met behulp van het concept van proportioneel universalisme⁷, wil dit plan barrières voor de toegang tot gezondheidszorg wegnemen en ervoor zorgen dat er in elke wijk diensten voorhanden zijn die zijn aangepast aan de behoeften van mensen, ongeacht hun geslacht of seksuele geaardheid: *“Dit is echt de basis van het geïntegreerde welzijns- en gezondheidsplan, met de vele acties die daaruit voortvloeien en die geleidelijk aan worden uitgevoerd”*. De minister gaf het voorbeeld van de diagnoses die in de wijken worden uitgevoerd om na te gaan wat de mogelijkheden, het aanbod en de behoeften zijn. Hij legde uit dat gender een prioriteit was in dat project:

“Als we kijken naar wie geen toegang heeft tot goede zorg, tot sociale voorzieningen, wie het slachtoffer is van ‘non-uptake’ of van geen toegang tot rechten, dan zien we dat vrouwen vaak de overgrote meerderheid uitmaken”

7. “Proportioneel universalisme betekent dat een zo universeel mogelijke toegang wordt gegarandeerd tot welzijns- en gezondheidsdiensten, maar dan wel op een proportionele wijze. Zo zal de overheid meer middelen investeren in bepaalde plaatsen of met bepaalde doelgroepen, om voor iedereen zulke toegang te garanderen. Dit betekent dat we een zo universeel mogelijke dienstverlening of toegang tot welzijn en gezondheid moeten garanderen”, <https://rrapps-bfc.org/glossaire/universalisme-proportionne>, pagina geraadpleegd op 29 november 2023.

Thuisloze vrouwen

De minister kwam ook terug op de acties in verband met thuisloze vrouwen: "zij moeten speciale aandacht krijgen, zodat ze niet langer op straat hoeven te leven".

Om dit te bereiken was het nodig om voldoende plaatsen voor vrouwen te creëren, zowel in noodopvang als structureel gesproken. Volgens de laatste telling zijn er 739 dakloze of slecht gehuisveste vrouwen, waarvan de meesten al onderdak hebben.

Het kabinet heeft daarom, in samenwerking met vrouwenorganisaties, specifieke plaatsen en voorzieningen en noodopvangplaatsen geopend: het Louiza-centrum, voor honderd alleenstaande vrouwen of slachtoffers van geweld; [Casa Frida en Vesta](#), voor 55 alleenstaande vrouwen of vrouwen met kinderen, en het project [Sorocité in Evere](#), met 42 plaatsen en 22 wooneenheden.

De minister noemde ook het dagcentrum voor vrouwen [CIRCÉ](#) dat honderd plaatsen biedt. Het wordt beheerd door L'Îlot en werd een paar weken geleden ingehuldigd. Dit is een innovatief project omdat er nog geen specifiek opvangcentrum voor thuisloze vrouwen bestond. Tot slot noemde hij ook het project Mam'solo, dat huisvesting biedt aan alleenstaande vrouwen met kinderen (32 plaatsen) door

tijdelijk kamers ter beschikking te stellen in een gebouw dat toebehoort aan het OCMW van de Stad Brussel.

"Tot slot financieren wij ook opleidingen over geweld, via de vereniging voor opvanghuizen, die openstaan voor alle werknemers/werkneemsters in de sector".

Automatisering van sociale rechten

Op wetgevend vlak kwam de heer Maron ook terug op zijn oproep aan de federale regering om verder werk te maken van de automatisering van sociale rechten: "Wij implementeren dit op gewestelijk niveau overal waar we kunnen, vooral wat betreft kinderbijslag. Maar op federaal niveau moeten we ten strijde trekken tegen 'non-uptake' en het statuut van samenwonende afschaffen, dat vooral nefast is voor vrouwen". Wat dit betreft wil de minister dat iedereen de mogelijkheid krijgt om over te stappen naar het statuut van alleenstaande.

Milieu en energie

"We zijn ons ervan bewust dat er ook in het milieubeleid speciale aandacht moet worden besteed aan gendervooroordelen en genderongelijkheid"

Tijdens de webinar van de RGVM over de voorbereidende studie over energie- en waterarmoede in Brussel (zie hierboven) kwam naar voren dat hierover een tekort is aan gendergegevens.

Toezegging

"We werken eraan en we zullen hier samen met de RGVM verder aan werken. We hebben Leefmilieu Brussel trouwens gevraagd om u te ontmoeten om de voorwaarden te bepalen van een nieuwe studie die verder gaat wat betreft gegevenskennis en -vaststelling, bijvoorbeeld in samenwerking met de Koning Boudewijnstichting", zo verduidelijkt Alain Maron.

De heer Maron heeft een aantal maatregelen ingevoerd, waaronder de afschaffing van de afsluiting van huishoudelijk water in Brussel – wat een positief effect heeft op vrouwen en eenoudergezinnen –, een sociale tegemoetkoming in de waterkosten, een terugkeer naar lineaire prijzen, een herziening van het statuut van beschermde energieafnemers, de afschaffing van stroombegrenzers en de oprichting van een universele dienst die de watervoorziening garandeert.

Verder werd aan [Homegrade](#) gevraagd om gendergegevens te verzamelen en uitgebreide ondersteuning te bieden, die met name is gericht op eenoudergezinnen, om woningrenovatie mogelijk te maken.

De Raad wees de heer Maron op de noodzaak om alle leden van de regering op te leiden in gendergelijkheid en hetzelfde te doen bij de administraties, met name bij de [Alliantie Revolution](#).

Daarnaast heeft de RGVM, naar het voorbeeld van het werk van Nawal Ben Hamou op het gebied van huisvesting, voorgesteld om genderspecifieke gegevens te verzamelen over renovatie en energie, zodat de genderkwestie centraal komt te staan in het beleid ter zake. De Raad vindt het een goede zaak dat Brussel Milieu is benaderd om gevolg te geven aan de voorbereidende studie over energie- en waterarmoede. De Raad hoopt echter steun te krijgen voor de financiering van een studie na de verkennende fase.

Armoede en de OCMW's in Brussel

De RGVM uitte zijn bezorgdheid over de armoede in Brussel, vooral onder vrouwen. Gezien het belang van dit onderwerp werd dit tot rode draad gemaakt in zijn memorandum⁸. Hij beveelt dan ook aan om OCMW-medewerkers, die een fundamentele rol spelen in de omgang met bepaalde doelgroepen, zoals eenoudergezinnen, oudere vrouwen of migranten, op te leiden.

De terugkerende aanbeveling van de RGVM om OCMW-medewerkers op te leiden werd besproken door minister Maron. Zo wees de minister naar de pogingen om de praktijken te harmoniseren en zo tot een betere coördinatie te komen met specifieke groepen die extreem behoeftig zijn en de dringende medische hulp beter op elkaar af te stemmen, want vandaag leiden aanvragen voor zulke hulp vaak tot een *eindeloos heen-en-weer gepingpong*. Ondanks de beperkingen van zijn bevoegdheid over de OCMW's heeft hij verschillende hefboomen voor actie kunnen activeren, door de federale regering te interpellieren en door aan te kloppen bij de Federatie van OCMW's, die door het Gewest wordt gefinancierd.

Wat betreft de opleiding van de eerste lijn van de OCMW's voegde hij eraan toe:

"Ik hoor de bezorgdheid over opleiding voor de OCMW's over genderongelijkheid. Ze zouden verplicht moeten worden, maar dat valt niet onder mijn bevoegdheid"

Het publiek reageerde op de ongelijkheid waarmee OCMW-gebruikers te maken hebben, waarbij de zorgniveaus van de ene gemeente tot de andere verschillen. De heer Maron wees erop dat *"de wet a priori voor iedereen gelijk is. Sommige OCMW's gaan echter verder dan de wet. Als we de praktijken van de OCMW's willen harmoniseren, moeten we er dus ook op letten dat sommige mensen hun sociale rechten niet verliezen"*.

8. [Memorandum 2024 van de RGVM](#), p. 4

Barbara Trachte

Staatssecretaris voor Economische Transitie en Wetenschappelijk Onderzoek en minister-president van COCOF

“Het is belangrijk om het begrip gender te laten doordringen in het werk van de administraties”

Om te beginnen zei Barbara Trachte dat *“dit een onderwerp is dat mij bijzonder na aan het hart ligt, niet alleen in het kader van mijn functie maar ook in mijn dagelijks leven, bij mijn ontmoetingen en als vrouw en moeder”*.

“Ik ben me er terdege van bewust hoe belangrijk het is om deze strijd voor meer gelijkheid voort te zetten en ervoor te zorgen dat elke Brusselse vrouw zich kan emanciperen en minstens evenveel kansen krijgt als haar mannelijke peers en haar dromen en aspiraties kan verwezenlijken”

Het intra-Franstalig plan ter bestrijding van geweld tegen vrouwen

Als minister-president van COCOF bracht mevrouw Trachte haar kerninitiatief onder de aandacht: de bestrijding van geweld tegen vrouwen in het kader van het intra-Franstalige plan. Ze wees er ook op dat de actoren van het uitgaansmilieu gesensibiliseerd moeten worden.

Ze voegde eraan toe dat dit plan het ook mogelijk heeft gemaakt *“om het begrip gender te laten doordringen in het werk van de administraties”*.

Barbara Trachte verwees ook naar de veralgemening van de *Éducation à la Vie Relationnelle, Affective et Sexuelle (EVRAS)*.

“Gezien de desinformatiecampagnes wil ik toevoegen dat we er werk van maken [...] om EVRAS positief te promoten via sociale netwerken, de pers, enzovoort. [...] We doen ons uiterste best om dit te realiseren, maar ook om iedereen gerust te stellen”.

Tot slot vestigde ze de aandacht op de oprichting van een specifieke ondersteuningsdienst voor genderkwesties, om dit aspect te integreren in het dagelijkse werk van welzijns- en gezondheidswerkers.

Vrouwelijk ondernemerschap

Wat betreft vrouwelijk ondernemerschap verwees ze naar de projectoproep *Women in Business*, die in 2022 in samenwerking met het kabinet van mevrouw Ben Hamou werd gelanceerd. Ze voegde eraan toe dat de vele partners, waaronder de RGVM, het mogelijk hadden gemaakt om bij deze oproep rekening te houden met de specifieke behoeften van vrouwen en om relevante criteria te hanteren.

"Naar aanleiding van deze oproep ondersteunen acht begeleidingsstructuren tientallen vrouwelijke ondernemers. Daarbij wordt speciale aandacht besteed aan degenen die het minst zichtbaar zijn of het verst van het ondernemerschap afstaan".

Mevrouw Trachte gaf ook toe dat er nog veel werk aan de winkel is, met name op het gebied van financiering, gegevensverzameling en veranderende praktijken.

Ze wees er echter op dat alle gewestelijke economische actoren die betrokken zijn bij het ondersteunen, financieren en begeleiden van ondernemerschap – zoals hub.brussels, Brussel Economie en Werkgelegenheid, Innoviris, finance&invest.brussels – bezig zijn met het verzamelen van genderstatistieken en het bijsturen van hun acties. Ze vond het ook absoluut noodzakelijk dat het personeel van de administraties wordt opgeleid: *"Naast het verzamelen van genderspecifieke gegevens ben ik namelijk van plan om opleidingen te organiseren om genderstereotypen weg te nemen bij de analisten van finance&invest, de personen die beslissen of projecten gefinancierd kunnen worden".*

De moderator, Isabella Lenarduzzi, benadrukte dat het belangrijk is dat vrouwen worden aangezet tot ondernemerschap en dat de sectoren waarin vrouwen actief zijn te weinig waardering krijgen.

Regeringsleden opleiden in genderkwesties

Toezegging

Mevrouw Barbara Trachte wil reageren op de vraag die eerder aan minister Maron is gesteld over de sensibilisering van ministers over genderkwesties.

"Er moet een opleiding [voor ministers over genderkwesties] komen - zoals u weet naderen we een verkiezingsperiode, waarna er een nieuwe regering aantreedt. Als u een opleidingsmodule zou organiseren, kan dit interessant zijn voor zowel mannen als vrouwen, want het patriarchaat weegt zo zwaar dat het niet volstaat om vrouw te zijn om zich bewust te worden van de kwestie"

Elke Van den Brandt

Minister van Mobiliteit, Openbare Werken en Verkeersveiligheid

“Het belangrijkste is de openbare ruimte: hoe organiseer je die en hoe maak je er een plek van waar iedereen zich veilig en thuis voelt?”

“Op dit moment is de mobiliteit overal in Brussel een probleem, in alle zones en alle infrastructures. Wat doet u om de situatie te verbeteren en ongelijkheden te verminderen?”

Om te beginnen besteedde de minister aandacht aan de mobiliteitskwestie in Brussel. In dit verband wil ze de directe inspraak van de burger stimuleren, om inzicht te krijgen in de reële situatie van de mobiliteit en te onderzoeken hoe die verbeterd kan worden.

Ten tweede benadrukte ze dat mobiliteit op mannen een andere impact heeft dan op vrouwen. Die laatste zoeken vaak uit welke weg of specifieke reisroute ze het best kunnen nemen en gebruiken minder vaak de fiets. Ze legde ook uit dat de MIVB overdag vooral vrouwelijke gebruikers heeft, een groep die 's avonds nog slechts 1/3 van de reizigers uitmaakt omdat:

*“Vrouwen zijn bang!
Dat is confronterend voor een minister...
Ik kan zulk expliciet feit niet naast mij neerleggen. Het systeem moet rekening houden met die genderverschillen”*

Wat de geboekte resultaten betreft, noemde de minister een aantal maatregelen die het welkomst- en veiligheidsgevoel in de openbare ruimte moeten bevorderen: inrichting van gezellige ruimtes en vermindering van hinderpalen

voor personen met een beperkte mobiliteit. Ze verwees ook naar de projecten [Bruxelles en Vacances](#) en Good Move, die volgens haar hebben geholpen om inclusieve gemeenschapsruimtes te creëren.

Bovendien vestigde ze de aandacht op een aantal structurerende initiatieven, zoals opleidingen waarin het MIVB-personeel wordt aangeleerd hoe het moet reageren in geval van seksuele agressie of intimidatie.

Tot slot legde ze uit dat er inspanningen zijn geleverd om de veiligheid van de openbaarvervoervoertuigen te verbeteren.

In haar toespraak benadrukte ze dat het belangrijk is dat er symbolische maatregelen worden ontwikkeld; voorbeelden zijn de naamsverandering van de Leopold II-tunnel in de Annie Cordy-tunnel, en het vergroten van de zichtbaarheid van vrouwen in de openbare ruimte door meer straten en bushaltes naar hen te vernoemen.

De minister verwees ook naar veiligheidsmaatregelen, waaronder het verhogen van het aantal veiligheidsagenten in het openbaar vervoer en het ontwerpen van goed verlichte voertuigen. Verder haalde hij toegankelijkheidsprojecten aan, om het openbaar vervoer geschikt te maken voor kindwagens en voor personen met een beperkte mobiliteit.

De minister noemde ook het project [De Hirond'elles van Molenbike](#), dat vrouwen aanmoedigt om te leren fietsen in de stad. Naast de mobiliteitsdimensie heeft dit project ook tot doel het gevoel van zelfredzaamheid van de deelnemers/deelnemsters te versterken, waardoor sociale banden worden gecreëerd en sociale cohesie wordt bevorderd.

Ze noemde ook het belang van meer algemene projecten, zoals [Op Wielekes](#) (velotheek) en benadrukte hoe die initiatieven verder gaan dan alleen het verbeteren van de mobiliteit en ook een impact hebben op bredere aspecten van het sociale leven en het welzijn van de burgers.

Bovendien wees ze erop dat het belangrijk is dat het genderperspectief wordt geïntegreerd in alle mobiliteitsgerelateerde initiatieven, om zo meer inclusieve stadsomgevingen te creëren.

Tot slot benadrukte ze het belang van intersectionaliteit en preeze ze het engagement van de vrouwelijke ministers om gendergelijkheid te bevorderen en de stad eerlijker en inclusiever te maken voor iedereen.

Conclusie van Jean-François Neven

Ondervoorzitter van de RGVM

“De Raad heeft als fundamentele taak een waakhond te zijn”

“U bent vandaag naar hier gekomen omdat de Raad als fundamentele taak heeft een waakhond te zijn. We hebben deze interpellatie vandaag aan het einde van de legislatuur georganiseerd. We kunnen nu al een afspraak maken voor na de verkiezingen, wanneer er een nieuwe regering is aangetreden en er een nieuwe regionale beleidsverklaring is. De Raad zal u vragen om uw plannen toe te lichten. Misschien is de oefening gemakkelijker aan het begin van een legislatuur aan het einde. Dat zal dan moeten blijken”.

Jean-François Neven benadrukt dat de Raad inhoud creëert. Hij nodigt u dan ook uit om de website van de RGVM te bezoeken en kennis te nemen van adviezen, vragen en studies. Met het oog op de komende verkiezingen vestigt hij de aandacht op het memorandum, dat in twee versies beschikbaar is: een volledige versie, met alle standpunten en vragen van de Raad; en de tien aanbevelingen waaraan de Raad prioriteit wil geven.

“Vanaf nu geen excuses meer, u moet die tien aanbevelingen altijd bij u dragen om de inhoud ervan verder te kunnen verspreiden. Het is een A4'tje, niets meer en niets minder, u kunt het gemakkelijk opvouwen en in uw zak of in een tas stoppen. In zekere zin bent u onze boodschapper voor de komende verkiezingen”

Dankbetuigingen

De Raad voor Gelijkheid tussen Vrouwen en Mannen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest dankt al zijn leden en zijn secretariaat van harte voor de organisatie van deze ochtendvergadering.

Hij wil de ministers en staatssecretarissen bedanken die aan deze oefening hebben deelgenomen en bereid waren de vragen te beantwoorden, vragen die soms goedmoedig, soms pertinent en soms pittig waren.

Hij bedankt ook de moderatoren, Isabella Lenarduzzi en Frans De Keyser, die, via hun interpellaties en vragen,

samen deze ochtendvergadering met brio in goede banen hebben geleid.

Bedankt ook aan de deelnemers/deelneemsters voor de waardevolle discussies met de leden van de Regering.

Tot slot zou dit evenement niet mogelijk zijn geweest zonder het werk en de steun van het Brussels Parlement, Brupartners, equal.brussels en alle mensen achter de schermen (fotografie, vertaling, verslaggeving, catering...).

Lijst van acroniemen en Brusselse administraties

Brupartners: De Economische en Sociale Raad voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

RGVM: De Brusselse Raad voor Gelijkheid tussen Vrouwen en Mannen

RPH: De Raad voor Personen met een Handicap

CWEHF: Le Conseil wallon de l'Égalité entre Hommes et Femmes

EQUAL: Brusselse administratie die zich inzet voor gelijke kansen

HOMEGRADE: Het advies- en begeleidingscentrum voor private huisvesting in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

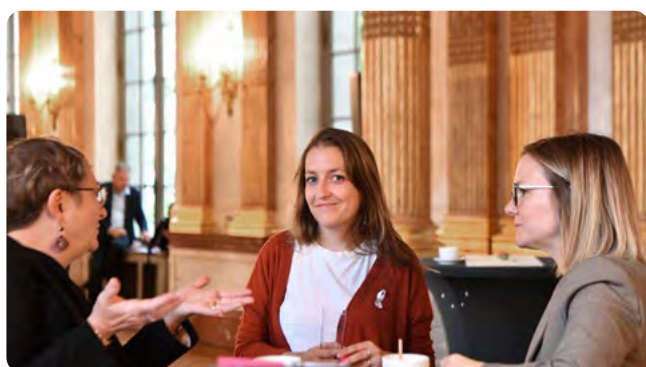
BHG: Het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest

RENOLUTION: De renovatiestrategie van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest

Talent.brussels: Openbare wervingsdienst voor het Brusselse Gewest

UNIA: Een onafhankelijke federale overheidsdienst ter bestrijding van discriminatie en bevordering van gelijke kansen

Terugblik op het evenement

REDACTIE

Brusselse Raad voor Gelijkheid tussen Vrouwen en Mannen

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER

Brusselse Raad voor Gelijkheid tussen Vrouwen en Mannen.

Bischoffsheimlaan 26 - 1000 Brussel

Tel.: 02.205 68 68 - brupartners@brupartners.brussels

<http://www.adviesraad-gelijke-kansen.irisnet.be/fr/>

<https://www.facebook.com/goforequality/>

<https://www.linkedin.com/company/cefh-rgvm/>

© RGVM, juni 2024